

100 ÉVE SZÜLETETT DR. URBANEK JÁNOS

Emlékeztető beszélgetés Dr. Lukács József gépészmérnökkel az MTA rendes tagjával

Tisztelt akadémikus úr! Kérem, erősítse meg azt a hírt miszerint a családtagok és a Villamos Kutató Intézet munkatársai a közel múltban találkoztak, hogy emlékezzenek Urbanek Jánosra. Mi volt a találkozó aktualitása?

Az aktualitását az adta, hogy a sokunk által ismert és nagyra becsült Urbanek János „igazgató úr”, munkatársunk, 100 éve született. Sokan gyűltünk össze azon a délutánon méltatni személyiségét és emlékezni rá, nemcsak mint mérnökre, hanem mint rendkívül sokoldalú emberre. A találkót a családtagok szervezték. Ennek kapcsán méltatásra került Dr. Urbanek János munkássága, aki megszervezte és vezette a magyar erősáramú kutatást 1949-től 1968-ig. Munkásságát sikerek koronázták.

Vajon Urbanek János már életében élvezte a körülötte élők nagyra-becsülését?

Szó sincs arról, hogy életében nem lett volna elismerve. Inkább szerény természetéből fakadóan nem törekedett babérok szerzésére. Érdekes hogy az 1970-es évek-

ben a nyugati műszaki irodalomban megjelent a reneszánsz mérnök fogalma. Ő ezt már 1950 körül megvalósította. Művelte a tudományt, a filozófiát, a művészetet. Rendkívül szerény ember volt, aki nem erőltette a tudomány alkalmazását, azt természetesnek tartotta. Nem törekedett semmiféle elismerésre, eredményeit csöndesen, megelégedettséggel nyugtázta.

Mit jelent az a fogalom, hogy „reneszánsz” mérnök?

A „reneszánsz mérnök” fogalmát a fentiekben határozta meg a nyugati műszaki irodalom. Ő a realitás talaján felnövő, östehetőséggel bíró személy volt, nemcsak a szakmával foglalkozott hanem számos más területen is alkotott.

Mely más területen volt tehetséges Urbanek János?

Magas szinten művelte a modern filozófiát. Zongorajátékával kitűnően tolmácsolta a romantikus műveket, kedvencei között szerepelt Liszt Ferenc, Chopin és Debussy. Portré és tájképfestészete átlagon felüli volt. Akik ismerik képeit tanúsíthatják, hogy művészete messze túlnőtt az amatőr szinten. Világítás technikai és kutatásvezetés szinten is kitűnt. Fiatalkori fénytani munkáival 1930-ban elsőként nyerte el Párizsban a „Prix d'Arthur Capel” díjat, 1971-ben Barcelonában választották a Nemzetközi Világítástechnikai Szövetség elnökévé.

A magyar erősáramú kutatást 1949-től 1968-ig közel 20 éven keresztül irányította. Az öt fővel indult laboratóriumot 1968-ig 500 fős kutatóintézeté szervezte. Erősáramú vonalon személyes kutatási témája volt a Turbó generátorok hűtőgépes hűtése. Ezzel 100 MW- os gépeknél 10-15 százalékos teljesítménynövelést ért el. Műszaki munkái részben a világítástechnika, részben az erősáramú kutatások irányítása, részben

könyvek írására vonatkoztak.

Könyvei közül az első helyen említeném a „Bevezetés az elméleti villamosságban” valamint poszthumusz műként az 1980-as „Ideális anyagszerkezet az elektrotechnikában” c. munkáit.

Ön hogyan került Urbanek Jánossal kapcsolatba?

Huszonhárom éves „zöldfülként” kerültem mellé. Akkor Ő már 43 éves volt. Én ma nyolcvan évesen emlékezem rá sokadmagammal. Most kezdem megérteni a számomra korábban nem egészen értett mondását: „Il faut attendre silencieusement comme les choses se changent,” „Csendesesen várjuk, ahogy a dolgok változnak.

Az intézet vezetését valóban higgadtság, diplomácia és empátia jellemezte. Őszintén hitte: „Az a kormányzás a legjobb, amit nem lehet észrevenni”

Személyében az erősáramú kutatás vezetése 20 éven keresztül művelt, széles látókörű mérnökre volt bízva. Munkásságát a Villamosipari Kutató Intézet eredményei igazolják és dicsérik.

Köszönöm az interjút.

Sné Major Edit

Szerkesztőség kiegészítő megjegyzése:

Dr. Urbanek János munkásságának elismerésére, emlékének megőrzésére az Egyesület 1985. évben díjat alapított. Az Urbanek János díjat a MEE olyan tagjának adományozza, aki az Egyesületi élet keretén belül a világítástechnika szakterületen kiemelkedő elméleti és gyakorlati tevékenységet folytat. A díj értékének megóvása érdekében, évente egy kivitüntetést adományoz az Egyesület, amelyet a Közgyűlésen adnak át. B.J.

„VILLAMOS HÁLÓZATOK MINŐSÉGI JELLEMZŐI” SZERZŐK:

KVASZNICZA ZOLTÁN

1957-ben született. Okleveles villamosmérnök, épületvillamosítási mérnök valamint közgazdasági szakokleveles diplomával rendelkezik. 1979-től dolgozik a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Karán. Jelenleg docensként a villamos gépek és hajtások tématerület oktatója és tantárgyfelelőse.

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület Oktatási Bizottságának és a pécsi szervezet vezetőségének tagja.
kvasznicza@witch.pmmf.hu

DR. TARNIK ISTVÁN

1949-ben született Pécsen. Villamosmérnöki diplomáját 1973-ban a Budapesti Műszaki Egyetem Gépesítési és Automatizálási ágazatán szerezte. 1973-ban mérnök tanári, majd 1987-ben egyetemi doktori fokozatot szerzett. 1990-től a HC Au-tomatizálási Kft. ügyvezetője. 2000-től a Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Kar docense és a Villamos Hálózatok Tanszék vezetője.

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara és a Baranya megyei Mérnöki Kamara elnökségi tagja.
Lektor: Dr. Ásványi József szakvezető főiskolai tanár PTE PMMK

Irodalomjegyzék

[1] MSZ 50160:2001
[2] MSZ 1:2003

[3] MSZ 447:1998

[4] MSZ EN 61000:1995

[5] MSZ 447:1998

Összefoglalás

A mérési eredmények kiértékeléséből megállapítható, hogy a hagyományos mérési elvek szerint tervezett és kiépített villamos hálózat jellemzői - a megváltozott fogyasztói terhelések következtében - nem felelnek meg minden tekintetben az előírásoknak. Új tervezési szempontok jelennek meg, amelyek keretében a nemlineáris fogyasztói összetétel és a hálózat ismeretében ellenőrizni kell a rendszert a várható harmonikus problémákra. Nagy gondot kell fordítani a nullavezető keresztmetszetének a megválasztására és a földelőrendszer kialakítására.